Півненко Юрій Олексійович,
учитель географії Черкаської школи І-ІІІ ступенів №26 ім. І.Ф. Момота Черкаської міської ради Черкаської області
Модельна навчальна програма «Географія. 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Запотоцький С. П., Карпюк Г. І., Гладковський Р. В. та ін.) 2022 р. За Державним стандартом базової середньої освіти, 2020 р.

8 клас
Географія
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ГР 1. Проводжу дослідження природи
Варіант 1
Початковий та середній рівні
Завдання з вибором ОДНІЄЇ правильної відповіді.

1. Група дітей провела дослідження та виявила, що в одній з областей України половину земель уражено водною і вітровою ерозією. Допоможіть школярам з'ясувати причину таких процесів.
А Надмірне унесення добрив.
Б Висока розораність земельних угідь.
В Значне заліснення території.
Г Заболочення рівнинних ділянок.

2. Старші школярі створили тьюторську групу для допомоги в навчанні молодшим школярам. Щоб зацікавити їх вивченням географії, була придумана гра «Природокористування». Включіться в тьюторську місію та допоможіть дітям відшукати фішку з прикладом нераціонального природокористування серед чотирьох.
А «Розчищення лісів від сухостійних дерев»
Б «Лісовідновні заходи на місцях лісових пожеж»
В «Вирубування лісів у долинах малих річок»
Г «Створення лісових полезахисних смуг»

3. На науковій конференції у школі обговорювали проблему водної ерозії земель. Які заходи, на думку «експертів», призупиняють розростання ярів у лісостеповій зоні України?
А унесення органічних і мінеральних добрив, вапнування ґрунтів
Б зрошення височинних ділянок, заліснення сипучих пісків
В захисні лісонасадження, спорудження водозатримувальних валів
Г насадження вітрозатримувальних лісосмуг, гіпсування солончаків

Достатній рівень

4. Обчисліть показник ресурсозабезпеченості країни кам'яним вугіллям (у роках) за такими даними: загальні запаси кам'яного вугілля 1,5 млрд тонн, щорічний видобуток склав 50 млн тонн.
(Відповідь запишіть числом у роках.)

5. Визначте частку забезпечення України власною нафтою, якщо її потреби на рік становлять 50 млн тонн, а видобуток 4 млн тонн.
(Відповідь запишіть числом у відсотках.)

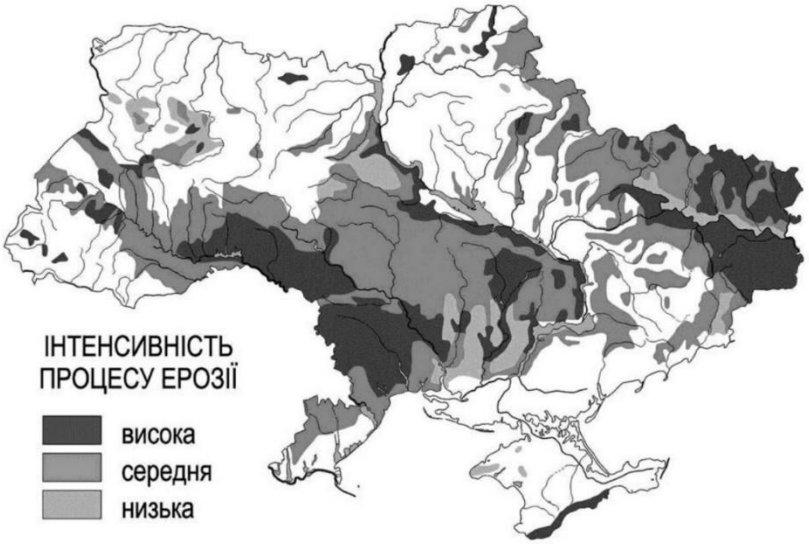
Високий рівень

6.1. Група учнів упорядковувала вирізки з газет та журналів. Деякі з них не мали підписів. Допоможіть дітям з'ясувати, що зображено на малюнку.

А Національний природний парк «Холодний Яр»
Б філія Карпатського біосферного заповідника «Долина нарцисів»
В весняне цвітіння трав у Олешківських пісках
Г берег озера Синевир

6.2 Проведіть дослідження різних способів боротьби з водною ерозією та укажіть спосіб збереження земельних угідь, який доцільно запровадити в районах з високим ступенем прояву водної ерозії.

А гіпсування солончаків і солонців
Б призупинення торфонакопичення
В насадження дерев і кущів на схилах
Г упровадження глибокої оранки

6.3 Проаналізуйте пропозиції депутатів міської ради одного з промислових центрів України щодо оздоровлення міського середовища. Доберіть ТРИ заходи, спрямовані на збільшення частки ландшафтів, близьких до природних.

1. Побудувати багаторівневі розв'язки на перехрестях головних вулиць.
2. Винести кінцеві зупинки автобусних маршрутів на межу міста.
3. Розширити парк за рахунок рекультивації території ліквідованого заводу.
4. Створити озеро у виробленому піщаному кар'єрі на околиці міста.
5. Збільшити потужність сміттєпереробного заводу.
6. Провести реконструкцію фасадів будівель на головних вулицях.
7. Відновити «зелену зону» навколо теплоелектростанції.

Критерії оцінювання

Рівні	Початковий і середній			Достатній		Високий			Усього балів
№ТЗ	1	2	3	4	5	6			
						6.1.	6.2.	6.3.	
Відповіді	Б	В	В	30	8	Б	В	3, 4, 7	
Бали	1	1	1	2	2	1	1	3	12

Варіант 2

Початковий та середній рівні.

Завдання з вибором ОДНІЄЇ правильної відповіді.

1. Старші школярі створили тьюторську групу для допомоги в навчанні молодшим школярам. Щоб зацікавити їх вивченням географії, була придумана гра «Природокористування». Включіться в тьюторську місію та допоможіть дітям відшукати фішку з прикладом раціонального природокористування.

А розвиток землеробства екстенсивним шляхом
Б захоронення ядерних відходів у рідконаселених районах
В переобладнання ТЕС на використання мазуту замість природного газу
Г упровадження зворотного водопостачання на підприємствах

2. В умовному регіоні з незначним антропогенним навантаженням проєктують розробку родовищ корисних копалин кар'єрним способом. Визначте найбільш імовірний наслідок реалізації такого проєкту.

А зниження рівня підземних вод
Б випадання кислотних дощів
В регулярне утворення смогу
Г вторинне засолення ґрунтів

3. Прочитайте уривок із літературного твору: «... Ліс стояв навкруги такий старий, високий і густий, що навіть повітря здавалося спертим. Місцями просіка була залита водою, ... по обидва боки стелилося лісове болото, зелене і темне, покрите очеретами і дрібним вільшняком…».

Укажіть природний заповідник, у якому описаний ландшафт охороняється як типовий.
А «Асканія-Нова»
Б «Михайлівська цілина»
В Рівненський
Г Карадазький

Достатній рівень

4. Розрахуйте ресурсозабезпеченість Саудівської Аравії нафтою.

(Відповідь запишіть числом у роках, округливши його до цілого числа.)

Площа, млн. км^2	2.15
Населення, млн. чол	22.1
Розвідані запаси нафти, млрд. т	35
Щорічний видобуток нафти, млн. т	455
Потужність нафтопереробних заводів, мли. т рік	80

5. Обчисліть ресурсозабезпеченість Китаю вугіллям (у роках), обравши в таблиці необхідні дані.

(Відповідь запишіть числом у роках, округливши його до цілого числа.)

Показник	*Значення*

Площа, тис. км²	9584,5
Розвідані запаси, млрд.т	1200,0
Щорічний видобуток, млн.т	1300,0
ВВП на душу населення, долл.	7700

Високий рівень

6.1 Група учнів упорядковувала вирізки з газет та журналів. Деякі з них не мали підписів. Допоможіть дітям з'ясувати, що зображено на малюнку?

А Джуринський водоспад
Б витік Дністра
В дельта Дніпра
Г Буцький каньйон

6.2 Установіть відповідність між природним об'єктом на території України та районом його розташування.

1	Олешківські піски	А	Волинське Полісся
2	Печера Солдатська	Б	Українські Карпати
3	Шацькі озера	В	Поділля
4	Букові праліси	Г	Причорномор'я
		Д	Крим

6.3 Сашкові визначили завдання в малій групі: дослідити, на що потрібно передусім зважати під час спорудження фундаменту будівлі на ділянці біля заплави річки. Допоможіть Сашкові обрати ДВА чинники.

1. Довжину річки й ширину річкової долини.
2. Клімат місцевості.
3. Вік алювіальних відкладів.
4. Глибину гумусового горизонту.
5. Рівень залягання ґрунтових вод.
6. Особливості водного режиму річки.
7. Види забруднення води й повітря.

Критерії оцінювання

Рівні	Початковий і середній			Достатній		Високий			Усього балів
№ТЗ	1	2	3	4	5	6			
						6.1.	6.2.	6.3.	
Відповіді	Г	А	В	77	923	Г	1-Г, 2-Д, 3-А, 4-Б	5, 6	
Бали	1	1	1	2	2	1	2	2	12

Використані джерела

1. Classtime. URL: https://www.classtime.com/curriculum/c
2. PISA: природничо-наукова грамотність / уклад. Т. С. Вакуленко, С. В. Ломакович, В. М. Терещенко, С. А. Новікова; перекл. К. Є. Шумова. Київ: УЦОЯО, 2018. 119 с.
3. Вовк В. Ф. Географія. 8 клас. Компетентнісно орієнтовані завдання / В. Ф. Вовк. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 48 с.
4. Гільберг Т. Г. Географія : підруч. для 8-го кл. закл. заг. серед. освіти / Тетяна Гільберг, Андрій Довгань, Валерій Совенко. Київ : Генеза, 2025. 258 с.
5. Готуйтеся до ЗНО з географії за тематичними добірками. URL: https://bckolegium.com.ua/news/3309-gotuytesya-do-zno-z-geografyi-za-tematichnimi-dobrkami.html
6. Запотоцький С. П. Географія : підручник для 8 класу закладів загальної середньої освіти / Запотоцький С. П., Зінкевич М. В., Совенко В. В., Гілецький Й. Р., Мозіль О. В.; наук. ред. К. В. Мезенцев, І. С. Круглов. Тернопіль : Астон, 2025. 272 с.
7. Збірник задач з географії. URL: https://naurok.com.ua/zbirnik-zadach-z-geografi-219669.html